

ע"פ 18625/06/21 - אלי לנג, נמרוד לנג נגד מדינת ישראל - רשות מקרקעי ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
בפני כב' השופטים א' דראל, א' אברבנאל, ח' זנדברג 12 יולי 2021
ע"פ 18625-06-21 לנג ואח' נ' מדינת ישראל - רשות מקרקעי ישראל

בעניין: 1. אלי לנג
2. נמרוד לנג
ע"י עו"ד יהונתן גוטליב

המערערים

נגד

מדינת ישראל - רשות מקרקעי ישראל
ע"י עו"ד שקמה שרגא

המשיבה

פסק דין

השופט א' דראל:

ערעור על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ד' פינשטיין) מיום 18.5.2021 בת.א.ק. 8694/07. בהחלטה נושא הערעור קיבל בית המשפט בקשה שהגישה המשיבה לנקוט בצעדים לפי פקודת ביזיון בית המשפט (להלן: **הפקודה**); קבע כי המערערים ביזו את פסק הדין שניתן בעניינם; כי עליהם להפסיק את השימוש החורג בנכס מושא התובענה עד ליום 15.6.2021; וכי בגין כל יום בו ימשיכו בהפרת פסק הדין, הם יחויבו בקנס בסכום של 1,000 ₪. בית המשפט חייב את המערערים גם בהוצאות בסכום של 20,000 ₪.

הרקע העובדתי

- ביסוד ההליך תביעה שהגישה המשיבה נגד גב' דורה לנג ז"ל (להלן: **המנוחה**), נגד מושב בית נקופה ונגד הסוכנות היהודית. התביעה הוגשה ביום 31.7.2007, ובה נתבקש בית המשפט לאסור על המנוחה ו/או כל אדם אחר ביחד עמה ו/או מכוחה ו/או מטעמה להפעיל במשק מחסן המשרת בית מסחר לצידוד חקלאי.
- במהלך ניהול ההליך ונוכח מצבה הרפואי של המנוחה בא המערער 1 (להלן: **אלי**) בנעליה והפך נתבע במקומה.
- ביום 23.12.2013 ניתן בבית משפט קמא פסק דין שבו נקבע כי "בהסכמת הצדדים יופסק השימוש

4. החורג במשק 41 במושב בית נקופה כהגדרתו בכתב התביעה". עוד נקבע כי "השימוש החורג יופסק ביום 1.9.14". החל מאותו שלב ולמעשה גם לפני כן ניסה אלי לפעול להסדרת השימוש החורג אלא שהסדרה זו לא צלחה, עד שביום 25.12.2018 פנתה המשיבה לבית משפט קמא בבקשה לפי הפקודה. הבקשה הופנתה כלפי שני המערערים: אלי, ובנו המערער 2, נמרוד לנג (להלן: **נמרוד**). בבקשה נכתב כי השימוש בלול המפר לצורך בית עסק נמשך ובמקום פועלת חנות לצידוד חקלאי בשם "סופר לנג לגן ולחקלאי בע"מ" (להלן: **החברה**), והשימוש אף הורחב וכולל שטח תפעולי נוסף לאחסנה פתוחה. עוד נטען כי בית המגורים הורחב אף הוא.
5. המערערים הגישו לבית משפט קמא בקשה לסילוק הבקשה על הסף. בקשה זו נדונה ביום 12.5.2020. במהלך הדיון הוברר כי אלי שילם למשיבה דמי שימוש עד לחודש נובמבר 2018 לפי דרישתה, וכי קיימת לטענת המערערים היתכנות להסדרת הפעילות. מכל מקום הוברר שם כי החברה שמפעילה את בית המסחר ומחזיקה בשטח נקשרה בהסכם שכירות ישן עם המנוחה. בא כוח המערערים לא ידע לומר אם משולמים דמי שכירות, וטען כי נמרוד אינו מנהל החברה, אלא מועסק בה עם עשרה עובדים נוספים לפחות. עוד עלה כי בעל המניות בחברה הוא מר ארז לנג, בנו של אלי ואחיו של נמרוד.
6. בתום הדיון דחה בית המשפט את הבקשה לסילוק על הסף תוך חיוב המערערים בהוצאות בסכום של 7,000 ₪. בקשת רשות ערעור שהוגשה על החלטה זו נדחתה (רע"א 31804-10-20, החלטה מיום 2.11.2020).
7. ביום 16.9.2020 דחה בית משפט קמא בקשה נוספת - בקשה לעיכוב ההליכים לצורך הסדרת השימוש, וחייב את המערערים בהוצאות בסכום של 7,000 ₪ גם בגינה.
8. אחר הדברים האלה התקיים ביום 3.3.2021 דיון בבקשה לפי פקודת הביזיון. במהלך הדיון נחקר המצהיר מטעם המשיבה, שאמר כי השימוש במבנה נעשה על ידי החברה, וכי החברה היא בשליטת המשפחה. לאחר דין ודברים שבמסגרתו נתבקשה פסילת המותב נחקר גם נמרוד שאישר שהוא עובד בחנות כמוכר וכי הוא מועסק על ידי החברה. נמרוד הוסיף שלמיטב זכרונו הסכם השכירות היה ללא תמורה וכי ההרשאה לחברה להיות במשק ניתנה על ידי המנוחה. הוא הבהיר כי הוא "מוכר בחברה" ואינו הבעלים.

החלטת בית משפט קמא

9. בהחלטתו קיבל בית משפט קמא את הבקשה. בית המשפט עמד על כך שהמערערים לא הפסיקו את השימוש החורג, והתייחס לשתי הטענות שהועלו: האחת - כי הצו צריך להיות מופנה כלפי החברה ולא כלפי המערערים; השנייה - כי המערערים מצויים בהליכי הסדר של השימוש נדרשים לפרק זמן נוסף. בית המשפט דחה את שתי הטענות.
10. בכל הנוגע לטענה הראשונה כתב בית המשפט כי "טענה זו טובה היא אם לא היתה מועלת שוב ושוב" וציין כי הבן אלי, ייצג את המנוחה לאורך כל ההליך ואף נכנס בנעליה וביקש לרשום את הנכס על שמו. עוד הזכיר בית המשפט כי הנכס מושכר לחברה שהיא בבעלות אחד מבניו של אלי, ומכאן הסיק "שבני משפחת לנג הם הכתובת הנכונה למתן הצו, הם המחזיקים בנכס בפועל, והם שיכולים לעצור את השימוש החורג באופן מידי".
11. אשר לטענה השנייה - בית המשפט ציין כי נוכח הזמן שחלף ניתן לומר שלא נעשה כמעט דבר כדי להגיע להסדר וממילא הוברר שלא תהא הסכמה להסדר כל זמן שהשימוש החורג לא יופסק.
12. לאור כל זאת, קבע בית משפט קמא, כאמור, שמדובר בביזיון בית משפט, נתן צו להפסקת השימוש החורג והורה כי המערערים יחויבו בתשלום קנס בסכום של 1,000 ₪ לכל יום שבו ימשיכו בהפרת פסק הדין החל מיום 15.6.2021. המערערים חויבו "בשים לב להתנהלות הכוללת" בהוצאות בסכום של 20,000 ₪.

עיקרי הטענות

13. המערערים טוענים כי נפלה מלפני בית משפט קמא טעות, וכי שני הטעמים שבהם נימק בית המשפט את החלטתו הם שגויים. כך, נטען כי הקביעה שהמדובר במשפחה שיכולה לנווט את החברה שמחזיקה במקום אינה אפשרית שכן היא מעין הרמת מסך בפועל של החברה וקישור בין בעל המניות והדירקטור היחיד לבין המערערים. עוד נטען כי אין יסוד לצירופו של נמרוד, שנעשה מלכתחילה לצורך בית המגורים, כאשר המשיבה ויתרה על הטענות הנוגעות לבית. לדידם של המערערים אין ללמוד מכך שנמרוד מועסק בחברה דבר והוא אינו שונה מכל עובד אחר שם. טענת המערערים היא כי אין יסוד לאמירה שהמערערים יכולים להביא להפסקת השימוש מצד החברה, בשל כך שהיא בשליטת המלאה, ולכן היה על המשיבה להגיש את הבקשה גם נגד החברה.
14. אשר לנימוק השני, הסבירו המערערים מה עשו כדי להגיע להסדר עם המשיבה, ופרטו כיצד ניתן להגיע להבנה אך המשיבה מונעת את האפשרות לכך. המערערים הבהירו כי מדובר בעסק שמפרנס עשר משפחות.
15. לצד טענות אלה נטען כי פסק הדין ניתן על יסוד טעות והטעיה מטעמה של המשיבה שנתנה יסוד להניח כי פניה למציאת פתרון ורק מטעם זה הסכימו המערערים להסדר. עוד הפנו לאישור תכנית מתאר חדשה שתאפשר, לטענתם את ההסדרה.
16. במהלך הדיון בערעור הבהיר בא כוח המערערים כי המערערים החלו בהליכי פינוי של בית העסק ונדרשים לפרק זמן מסוים לצורך השלמת שכירתו של מקום אחר, ומעבר לאותו מקום.
17. המשיבה מבקשת לדחות את הערעור. לטענתה החלטת בית משפט קמא נכונה ומוצדקת ולא נפל בה כל פגם. היא מבקשת לדחות אף את הערעור המופנה להחלטות הביניים ולהוצאות. לדידה אין להתערב בקביעותיו של בית משפט קמא.

דין והכרעה

18. לאחר בחינת טענות הצדדים הגענו לכלל מסקנה כי יש לדחות את הערעור, למעט בכל הנוגע למועד שבו הצו ייכנס לתוקף ולצו שניתן כלפי נמרוד.
19. סעיף 6(1) לפקודת ביזיון בית המשפט מקנה לבית המשפט את "...הסמכות לכופ אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו שניתן על ידם והמצוה לעשות איזה מעשה או האוסר לעשות כל מעשה". בשונה מההליך הפלילי, תכליתם של הקנס או של המאסר לפי פקודת ביזיון בית המשפט אינה עונשית אלא צופה פני עתיד, ונועדה להרתיע מפני הפרה של קביעה שיפוטית, ולמנוע הפרותיהן של החלטות שיפוטיות, לבל יהיה התוצר השיפוטי כאבן שאין לה הופכין (ר' רע"א 3888/04 **מלכיאל שרבט נ' שלום שרבט**, פ"ד נ"ט(4) 49, 60 (2005)).
20. המקרה שלפנינו מעורר את השאלה בדבר מיהות הגורם שכלפיו ניתן לנקוט בהליך לפי הפקודה. בהקשר זה נקבע כי צו כזה אינו מוגבל לצדדים הישירים לפסק הדין או להחלטה, המפירים בעצמם או באמצעות אחרים, אלא ניתן לנקוט בו אף כלפי צדדים שלישיים, זרים. כלפי אותם זרים נקבע כי יינקט הליך ביזיון בית המשפט בהתקיים שני תנאים: האחד, שהזרים יודעים את דבר קיומו של הצו השיפוטי ותוכנו; והשני, שבמעשיהם, הזרים סייעו להפרת הצו על-ידי הגורם שכלפיו הוא מופנה (ר' ע"א 371/78 **מוניות הדר לוד בע"מ נ' אמיל ביטון**, פ"ד ל"ד(4) 232, 236 (1980) (להלן: עניין **מוניות הדר לוד**); בש"פ 2137/16 **פלונית נ' פלוני**, פסקה כ"ב (20.3.2017); משה קשת **ביזיון בית-משפט** 298-300 (2002)).
21. האכיפה כלפי הצד השלישי לא נועדה לגרום לו לקיים את הצו, שכן הצו לא מופנה כלפיו אלא היא מכוונת לכך שהמפר עצמו יקיים את הצו השיפוטי. ביסודה של הפניית הצו כלפי הצד השלישי, ההנחה שבהתנהגותו, אותו גורם זר מעודד את המפר להימנע מציות לצווי בית המשפט (עניין **מוניות הדר לוד**, 239). עוד נקבע כי על הצד השלישי שכלפיו מופנה הליך הביזיון להיות מודע בפועל על דבר קיום הצו השיפוטי, תוכנו, והפרתו (שם, עמ' 242). כך, הוטלו צווים לפי פקודת הביזיון גם נגד אורגנים בתאגיד ועובדי בית עסק, ככל שיש בכך כדי למנוע הפרת הצו בעתיד

(שם, שם). עם זאת, המדובר באפשרות חריגה (רע"א 4036/14 חסן מסעודין נ' אלכסנדר קושניר מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב, פסקה 23 (29.12.2014)).

22. מכאן לענייננו. כבית משפט קמא אף אנו סבורים כי לא נדרש היה לצרף את החברה כמשיבה לבקשה וכי המוקד הוא השימוש החורג שנעשה בנכס. פסק הדין ניתן במערכת היחסים שבין אלי, המחזיק בנכס, לבין המשיבה, והוסכם במסגרתו כי לא יעשה כל שימוש חורג לאחר פרק הזמן שניתן להתארגנות. השימוש שנעשה כעת על ידי החברה נעשה מכוחה של הרשאה שניתנה על ידי המנוחה בעבר, וניתנת כעת על ידי אלי, שאף עובד בעסק ומפעיל אותו. אכן, החברה היא תאגיד נפרד שיש לו אישיות משפטית נפרדת, אך המוקד הוא בכך שאלי הוא שמאפשר את השימוש מטעמה של החברה בנכס. די בכך כדי להקים עילה למתן סעד לפי פקודת הביזיון נגד אלי.

23. אין לפנינו כל טענה שאלי אינו יכול לאכוף על החברה להימנע מפעילותה שמהווה שימוש חורג, הוא שהוא כבול להסכם שכירות אלא ההיפך. המדובר בחברה שיש בין בעל המניות והמנהל בה קשר הדוק לאלי, לא נחתם חוזה שכירות מזה שנים, לא נטען כי משולמים דמי שכירות ועל כן אלי יכול למנוע את השימוש מצד החברה ובדין דחה בית המשפט את הטענה הנוגעת ליריבות.

24. אף את הטענות להסדרה עתידית אין לקבל. הוברר כי המשיבה אינה נכונה להסדרה כל שהיא עד להפסקת השימוש החורג. משכך, הסדרה כזו אינה על הפרק ולכן גם מטעם זה אין מנוס מאכיפת פסק הדין.

25. אלא שבכל הנוגע למועד שאותו קבע בית משפט קמא (ההחלטה ניתנה ביום 18.5.2021 והמועד שהחל ממנו יינקטו ההליכים לפי הפקודה הוא 15.6.2021) קמה עילה להתערבות ערכאת הערעור. ענייננו בבית עסק הפועל משך שנים, ונדרשת שהות סבירה כדי לשכור מקום אחר, להכשיר את המקום לייעודו, ולאחר מכן להעביר אליו את בית העסק כעסק חי - תוך שימור הפעילות, והימנעות מכריתת מטה לחמם של העובדים ופיטוריהם. על רקע זה, ומאחר והצו צופה פני עתיד, נכון היה לקבוע פרק זמן ארוך יותר לקיום הצו בכדי לאפשר את הפסקת השימוש החורג מצד אחד והמשך פעילותו של העסק באתר אחר מצד שני.

26. מכאן לעניין האחרון הנוגע למתן הצו כלפי נמרוד. נמרוד לא היה צד לפסק הדין, ומלכתחילה הבקשה נגדו הוגשה בקשר לבית המגורים (ר' סעיף 10 לבקשה לפי הפקודה), שאינו רלוונטי עוד. אכן, נמרוד עובד בעסק, והתייצב לדיונים בבית המשפט, אך לא הונחה תשתית עובדתית מספקת לקבוע כי מתן הצו כלפיו באופן אישי הכרחי להביא לקיום פסק הדין, מקום בו ניתן צו כאמור נגד אלי. בהיעדר תשתית ראייתית מספיקה לכך שמעמדו של נמרוד אכן חורג מהיותו מועסק בחברה, ואחיו של בעל המניות והמנהל, איננו רואים לעת הזו הצדקה לנקיטת הליכים כנגדו.

27. לא ראינו מקום להתערב בסכומי ההוצאות שנפסקו, אף שהם על הצד הגבוה. המדובר בעניין שבאופן מובהק מסור לשיקול דעתה של הערכאה הראשונה.

סיכום

28. על יסוד האמור, הערעור שהגיש אלי נדחה, למעט בכל הנוגע למועד שבו על אלי להפסיק את השימוש החורג. מועד זה יהיה 31.8.2021 חלף 15.6.2021. ככל שהשימוש החורג במשק לא יופסק הרי שהחיוב בקנס, כפי שנקבע בהחלטת בית משפט קמא, יחל מיום 1.9.2021 ויימשך בכל יום שבו השימוש יימשך. הערעור בכל הנוגע לנמרוד מתקבל וההחלטה הנוגעת אליו מתבטלת.

29. בשים לב לתוצאה ולסכומי ההוצאות שכבר נפסקו לחובת המערערים אין צו להוצאות בהליך זה.

ארנון דראל, שופט

השופט א' אברבנאל:

אני מסכים.

אלי אברבנאל, שופט

השופטת ח' זנדברג:

אני מסכימה.

חיה זנדברג, שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט דראל.

ניתן היום, ג' אב תשפ"א, 12 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

המזכירות תעביר את פסק הדין לידי הצדדים.

בא כוח המערערים יאשר עד ליום 19.7.2021 כי האמור בפסק הדין הובא לידיעת המערערים.

חיה זנדברג, שופטת

**אלי אברבנאל,
שופט**

ארנון דראל, שופט